

Protokół

13. posiedzenia 2. sesyi VII. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 10. lutego 1897 r.

Początek posiedzenia o godz. 10 min.
45 przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy
J. E. Stanisław hr. Badeni.

Sekretarze: Modest Karatnicki, Stani-
sław Niezabitowski, Mieczysław Urbański.

Obecnych posłów 123.

Ze strony c. k. Rządu: c. k. Radca
Dworu Włodzimierz hr. Łoś.

Marszałek konstatuje dostateczną ilość
posłów i otwiera posiedzenie.

Marszałek oznajmia, że protokół jedena-
stego posiedzenia uważa za przyjęty, pro-
tokół dwunastego posiedzenia złożony jest
w biurze marszałkowskiem do przejrzenia.

Sekretarz p. Urbański odczytuje spis
petycyj, wniesionych po dzień 10. lutego
1897, które przydzielono następującym ko-
misjom:

Komisji drogowej, Ls.: 2648, 2650,
2658.

Komisji gospodarstwa krajowego, Ls.:
2649, 2702.

Komisji prawniczej, Ls.: 2705, 2930,
2931.

Komisji petycyjnej, Ls.: 2651, 2652,
2653, 2660, 2671, 2690, 2703, 2704.

Komisji podatkowej, Ls.: 2715.

Komisji wyborczej, Ls.: 2654, 2655,
2706.

Komisji gminnej, Ls.: 2656, 2716,

2717, 2718, 2719, 2720, 2721, 2722, 2723,

2724, 2725, 2726, 2727, 2728, 2729, 2730,

2731, 2732, 2733, 2734, 2735, 2736, 2737,

2738, 2739, 2740, 2741, 2742, 2743, 2744,

2745, 2746, 2747, 2748, 2749, 2750, 2751,

2752, 2753, 2754, 2755, 2756, 2757, 2758,

2759, 2760, 2762, 2763, 2764, 2765, 2766,

2767, 2768, 2769, 2770, 2771, 2772, 2773,

2774, 2775, 2776, 2777, 2778, 2779, 2780,

2781, 2782, 2783, 2784, 2785, 2786, 2787,

2788, 2789, 2790, 2791, 2792, 2793, 2794,

2795, 2796, 2797, 2798, 2799, 2800, 2801,

2802, 2803, 2804, 2805, 2806, 2807, 2808,

2809, 2810, 2811, 2812, 2813, 2814, 2815,

2816, 2817, 2818, 2819, 2820, 2821, 2822,

2823, 2824, 2825, 2826, 2827, 2828, 2829,

2830, 2831, 2832, 2833, 2834, 2835, 2836,

2837, 2838, 2839, 2840, 2841, 2842, 2843,

2844, 2845, 2846, 2847, 2848, 2849, 2850,

2851, 2852, 2853, 2854, 2855, 2856, 2857,

2858, 2859, 2860, 2861, 2862, 2863, 2864,

2865, 2866, 2867, 2868, 2869, 2870, 2871,

2872, 2873, 2874, 2875, 2876, 2877, 2878,

2879, 2880, 2881, 2882, 2883, 2884, 2885,

2886, 2887, 2888, 2889, 2890, 2891, 2892,

2893, 2894, 2895, 2896, 2897, 2898, 2899,

2900, 2901, 2902, 2903, 2904, 2905, 2906, 2907, 2908, 2909, 2910, 2911, 2912, 2913, 2914, 2915, 2916, 2917, 2918, 2919, 2920.

Komisji administracyjnej, Ls.: 2657.

Komisji kolejowej, Ls.: 2659.

Wydziałowi krajowemu, Ls.: 2661, 2662, 2663, 2664, 2665, 2667, 2669, 2670, 2675, 2676, 2677, 2684, 2685, 2687, 2688, 2689, 2707, 2708, 2709, 2711, 2712, 2713, 2714.

Komisji szkolnej, Ls.: 2666, 2672, 2673, 2674, 2678, 2679, 2680, 2681, 2682, 2683, 2686, 2710.

Komisji przemysłowej, Ls.: 2668.

Po odczytaniu petycji Ls.: 2931 gm. m. Sokala o utworzenie sądu obwodowego z siedzibą w Sokalu, przemawia p. Kraiński, popierając tę petycję.

Izba przystępuje do porządku dziennego, którego pierwszym punktem jest:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie utworzenia nowych Sądów obwodowych i powiatowych w Galicyi.

Sprawozdawca p. Sawczak uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, prostuje następujące omyłki druku: na str. 2 sprawozdania w ustępie ostatnim, wierszu drugim zamiast „z r. 1896“ ma być „z r. 1890“; na str. 8 wierszu 3 im zamiast „Jeżeli c. k. sąd“ ma być „Jeżeli c. k. Rząd“; we wnioskach ustęp D. wierszu drugim od dołu zamiast „drugi Sąd powiatowy“ ma być „trzeci Sąd powiatowy“.

Po tych sprostowaniach sprawozdawca wnosi odesłanie tego sprawozdania do komisji prawniczej.

Izba uchwała bez rozprawy ten wniosek.

Członek Wydziału krajowego p. Sawczak odpowiada na interpelację wniesioną do Wydziału krajowego przez pp. Kramarczyka i towarzyszy w przedmiocie utworzenia sądu powiatowego w Wilamowicach.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Michalskiego o zaprowadzenie języka polskiego jako urzędowego w wewnętrznej służbie urzędów kolei państwowej, pocztowych i c. k. żandarmeryi.

Przemawia p. Michalski uzasadniając swój wniosek a pod względem formalnym wnosi przekazanie tego wniosku komisji prawniczej.

Izba uchwała powyższy wniosek bez rozprawy.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Średniawskiego w sprawie pocztowej giełdy pracy.

Przemawia p. Średniawski uzasadniając swój wniosek a pod względem formalnym wnosi przekazanie tego wniosku Komisji administracyjnej.

Izba uchwała powyższy wniosek bez rozprawy.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie petycji gminy miasta Kołomyi o zezwolenie na pobór opłaty gminnej od wina i moszczu.

Sprawozdawca p. Wereszczyński odczytuje sprawozdanie Wydziału krajowego, zakończone projektem następującej ustawy:

U s t a w a

z dnia dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o zezwoleniu gminie miasta Kołomyi na pobór opłaty gminnej od wina naturalnego i sztucznego podatkwowi konsumcyjnemu nie podlegającego:

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam:

Art. I.

Gminie miasta Kołomyi zezwala się pobierać przez lat 10 opłatę gminną konsum-

cyjną od wina w gminie wyrabianego (sztucznego) od wina przez prywatnych dla własnego użytku w obręb miasta wprowadzonego i wniem zużywanego, wreszcie od wina w mieście hurtownie sprzedawanego o ile wina te rządowemu podatkowi konsumcyjnemu nie podlegają.

Art. II.

Opłata wynosi 5 ct. w. a. od jednego litra czyli 5 zł. od hektolitra, do uiszczenia zaś tej opłaty obowiązani są wszyscy ci, którzy wina sztuczne w gminie wyrabiają i wina hurtowne w miejscu sprzedają, oraz ci prywatni, którzy wina na własny użytek w obręb gminy wprowadzają o ile wina te nie podlegają podatkowi rządowemu konsumcyjnemu.

Art. III.

Okręg poborowy stanowi gmina miasta Kołomyi.

Art. IV.

Ta opłata ciąży tylko na konsumcyi miejscowej w obrębie gminy, nie można nią obciążać producyi ani obrotu handlowego.

Art. V.

Bliższe postanowienia co do sposobu poboru tej opłaty wyda w drodze administracyjnej c. k. Rząd w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Art. VI.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie od najbliższego półrocza roku administracyjnego po jej ogłoszeniu.

Art. VII.

Wykonanie niniejszej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sekretarz p. Urbański wnosi przyjęcie powyższego projektu ustawy *en bloc*.

Izba uchwała przyjęcie powyższego projektu ustawy *en bloc*, poczem w oddzielnem głosowaniu przyjmuje cały projekt ustawy *en bloc*.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sekretarza p. Urbańskiego przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, uchwała Izba cały projekt powyższy ustawy w trzecim czytaniu bez czytania.

Następuje:

Sprawozdanie komisji drogowej w przedmiocie zmiany ustawy drogowej.

Sprawozdawca p. Romer uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek Komisji.

Komisja drogowa przeto wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwali załączony projekt ustawy i uznać petycyę: L. 298, 341, 360, 361, 362, 363, 864, 335, 366, 367, 368, 421, 42, 423, 447, 451, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 520, 577, 578, 635, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 650, 651, 830, 960, 961, 962, 963, 1360, 1361, 1362, 1363, 1364, 1365, 1366, 1367, 1368, 1369, 1370, 1371, 1372, 1373, 1374, 1442, 1732, 1733, 1734, 1735, 1736, 1737, 1738, 1739, 1741, 1742, 1743, 1744, 1745, 1784, 1923, 1961, 1962, 1963, 1964, 1965, 1966, 1967, 2216, za załatwione.

Ustawa

z dnia 1897. dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o prestacyach, funduszach i kompetencyi co do dróg publicznych nierządowych.

I. Ogólne postanowienia.

§. 1.

Ustawa niniejsza obejmuje postanowienia o drogach krajowych, powiatowych.

wych, gminnych I. klasy i gminnych II. klasy.

§. 2.

Drogami krajowemi są drogi obecnie pod tą nazwą istniejące i te, które ustawa krajowa za krajowe uzna.

§. 3.

Drogami powiatowemi są drogi obecnie pod tą nazwą istniejące i te, które Rada powiatowa za powiatowe uzna.

§. 4.

Drogami gminnemi I. klasy są te drogi, które na wniosek Wydziału powiatowego uzna Wydział krajowy za drogi gminne I. klasy; przy czem w pierwszym rzędzie należy uwzględnić te drogi, które przy udziale zasiłku z funduszu krajowego zbudowane zostały lub budowane być mają.

§. 5.

Drogami gminnemi II. klasy są drogi, istniejące w granicach gminy i obszaru dworskiego, do publicznego użytku przeznaczone, a nie objęte §§. 2., 3. i 4. ani też ustawą o publicznych dojazdach kolejowych oraz te, które za drogi gminne II. klasy uznane będą przez Radę gminną za porozumieniem z przełożonym obszaru dworskiego i za zgodą Wydziału powiatowego.

§. 6.

Mosty i przewozy niemniej też budowy sztuczne i wszelkie urządzenia, przeznaczone do uzupełnienia, ochrony lub bezpieczeństwa dróg, uważane będą za przynależności tej drogi, na której lub przy której się znajdują; ze względu jednak na szczególną ważność lub kosztowność budowy może zrobić wyjątek od tego pravidła Sejm krajowy, przyjmując koszta budowy lub utrzymania tych przedmiotów na fundusz krajowy, a co do dróg gminnych (§§. 4. i 5.) także Rada powiatowa, przyjmując je na fundusz powiatowy.

Co do ponoszenia kosztów budowy i utrzymania grobel i wałów, po których drogi publiczne prowadzą jakoteż obiektów, robót i urządzeń wodnych, z istnieniem drogi w związku będących, obowiązują postanowienia ustawy wodnej z d. 14. marca 1875. dz. u. kr. Nr. 38, wraz z odnośnemi ustawami i przepisami.

§. 7.

Przed założeniem lub przebudowaniem drogi publicznej (§§. 2., 3., 4. 5.) należy przeprowadzić rokowania ze stronami interesowanemi co do konkurencyi dobrowolnej, a nadto uzyskać przyzwolenie właściwych władz co do względów politycznych i wojskowych. jeżeli idzie o drogę krajową, powiatową lub gminną I. klasy.

Szczegółowe przepisy w tej mierze zawierać będzie wykonawczy regulamin drogowy (§. 44.)

§. 8.

Własność nieruchoma, stale lub czasowo potrzebna w celu budowy i utrzymania drogi publicznej a względnie jej założenia, rozszeszenia, przełożenia, przebudowania, odwodnienia, ochrony i t. p., może być nabytą w drodze wywłaszczenia według istniejących ustaw i przepisów.

Powyższe postanowienie ma być zastosowane również przy nabyciu gruntów potrzebnych do produkcji kamienia łamanego, żwiru, piasku, gliny i t. p. niemniej też do urządzenia placów składowych i dojazdów, do stawiania domków mytnicznych i wogóle wznoszenia budynków dla potrzeb, wywołanych budową lub utrzymaniem drogi publicznej

Jeżeli właściciel przedmiotu wywłaszczonego nie zadowala się wynagrodzeniem, ofiarowanem mu przez zarząd drogowy lub oznaczonem przez władzę administracyjną, orzekającą o dopuszczalności wywłaszczenia, może udać się na zwykłą drogę prawa o przeprowadzenie sądowego oszacowania, co jednak nie wstrzymuje wykonania orzeczenia ekspropriacyjnego i oddania przed-

miotu wywłaszczonego na rzecz drogi publicznej, jeżeli zarząd drogowy złoży do depozytu wynagrodzenie, oznaczone przez władzę administracyjną.

§. 9.

Ustanowienie zasad, na podstawie których odbywa się pobór myta na drogach publicznych nierządowych, należy do ustawodawstwa krajowego.

Co do poboru myta na drogach krajowych obowiązuje ustawa z dnia 25. grudnia 1871. (dz. u. kr. Nr. 18. z r. 1872).

Koncesya na pobór myta: drogowego, mostowego i przewozowego na innych drogach publicznych udzieloną być może na podstawie uchwały Sejmu krajowego i za cesarskiem zezwoleniem.

Do udzielenia koncecyi na pobór myta kopytkowego potrzeba ustawy krajowej.

Udzielona koncecsya mytnicza (ustęp 3. i 4.), której termin upływa, może być przedłużoną, ilekroć zachodzi potrzeba, przez Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem na dalszy, stosownie wymierzony okres czasu, jeżeli istnieją te same warunki, z powodu których udzielenie koncecyi nastąpiło.

Jeżeliby nie przyszło do porozumienia między Wydziałem krajowym i c. k. Namiestnictwem, sprawa odnowienia koncecyi, winna być przedłożoną Sejmowi krajowemu na sesyi najbliższej dla powzięcia uchwały w myśl postanowień o udzielaniu koncecyi mytnicznych.

Wszelkie dotychczasowe prawo do poboru myta, nadane bez terminu na czas nieograniczony, ustanie z końcem 1900. r., jeżeli nie będzie odnowione w sposób powyżej przepisany (ustęp 3. i 4.). Wyjątek stanowią przywileje mytniczne, nadane jako regalia przed wejściem w życie ustawy drogowej z 1866. r., które w powyższem terminie mają być poddane rewizyi i co do których, stosownie do wyniku wydane będą osobne postanowienia w drodze właściwej.

§. 10.

Zaniechanie drogi krajowej jako takiej nastąpić może tylko na mocy ustawy krajowej, drogi zaś powiatowej lub gminnej (§§. 4. i 5.) na podstawie uchwały Rady powiatowej i za przyzwoleniem Wydziału krajowego i c. k. Namiestnictwa względnie powiatowej władzy politycznej, gdy idzie o zaniechanie drogi gminnej.

Jeżeli miejscowa gmina i miejscowy obszar dworski oświadczą się zgodnie przeciw zaniechaniu drogi gminnej II. klasy, droga ta zaniechaną być nie może.

Zaniechana droga krajowa równie jak zaniechana powiatowa lub gminna I. klasy ma być uznana za drogę gminną II. klasy, o ile jest potrzebna do użytku publicznego, a nie została przeznaczona do założenia lub urządzenia drogi publicznej innej kategorii.

§. 11.

Grunt drogi zaniechanej, niepotrzebny do założenia lub urządzenia drogi publicznej tej samej lub innej kategorii, sprzedanym będzie na korzyść funduszu tej kategorii dróg, do której droga ta należała, w regule właścicielom bezpośrednio z drogą stykających się gruntów w miarę ich z nią stykania się.

Wydział krajowy dla dróg krajowych, Wydział powiatowy dla dróg powiatowych i gminnych (§§. 4. i 5.), po zadecydowaniu zaniechania drogi, zarządzi natychmiast oszacowanie jej przez znawców nieinteresowanych, następnie zawiadzie o zapłaceniu ceny szacunkowej tych właścicieli, których grunta z drogą się stykają. Jeżeli przez nich cena ta w przeciągu dni 60 od zawiadzenia złożoną nie zostanie, nastąpi sprzedaż przez licytację.

§. 12.

Niniejsza ustawa nie narusza praw i obowiązków, opartych na debrowolnych ugodach lub innych specjalnych tytułach prawnych co do dróg wszelkich kategorii.

II. Szczegółowe postanowienia.

A) Pokrycie kosztów.

§. 13.

Koszta budowy i utrzymania drogi krajowej ponosi fundusz krajowy.

Czy i w jakiej mierze powiaty, przez które te drogi przechodzą, jeszcze osobno przyczyniać się mają do tych kosztów, oznaczonem będzie przy uznaniu drogi za krajową (§. 2.) w każdym poszczególnym wypadku ustawą krajową.

§. 14.

Koszta budowy i utrzymania drogi powiatowej ciężą przede wszystkim na funduszach właściwego powiatu, a Rada powiatowa winna corocznie uchwalać dotację potrzebną do utrzymania tych dróg w dobrym stanie §. 36. ust. 2.

Jeżeli Rada powiatowa ociągała się z dopełnieniem tego obowiązku, a stąd sprawa komunikacji doznawała uszczerbku, natenczas Wydział krajowy, po zbadaniu i stwierdzeniu tkiego stanu rzeczy, wstawi w budżet powiatowy potrzebną na cel powyższy kwotę i nałoży na jej pokrycie dodatki do podatków bezpośrednich a to w granicach zakreślonych §. 23. ustawy o Reprezentacji powiatowej.

§. 15.

Koszta budowy i utrzymania dróg gminnych I. i II. klasy (§§. 4. i 5.) tak na gruntach gminy jak i obszaru dworskiego mają być pokrywane prestacyami (§§. 16. i 19.) i zasiłkiem z powiatowego funduszu dróg gminnych, który dla dróg gminnych II. klasy w takim tylko razie udzielony będzie, jeżeli dochody z innych źródeł, przeznaczonych specjalnie na rzecz tych dróg, nie wystarczają na pokrycie niezbędnych potrzeb (§. 25. ust. 2.).

§. 16.

Prestacje na rzecz dróg gminnych (§§. 4. i 5.) wymierza się w sposób następujący:

1. Od każdej rodziny, względnie partyi, prowadzącej samoistne gospodarstwo domowe, a zamieszkałej w gminie lub na obszarze dworskim, odrabiać należy rocznie dwa dni piesze.

2. Zarządowi drogowemu wolno będzie, w razie uznanej przez niego potrzeby, zamienić niewykupioną (§. 18.) robotę pieszą na ciągłą w stosunku dwóch dni pieszych do jednego dnia ciągłego

Drogą tej zamiany żądać można roboty ciągłej tylko od kontrybuenta posiadającego bydło zaprzężne.

3. W razie kosztowniejszej budowy lub rekonstrukcyi drogi gminnej, służy Radzie powiatowej prawo nałożenia na kontrybuentów odnośnej miejscowości obowiązku uiszczania prestacyi nadzwyczajnej w granicach zwykłego wymiaru rocznego aż do ukończenia budowy drogi.

Od uchwały, nakładającej prestacyę nadzwyczajną, odwołać się można do Wydziału krajowego w sposób przepisany ustawą o reprezentacji powiatowej.

§. 17.

Za podstawę do obliczania prestacyi rocznej (§. 16.) służyć będą spisy rodzin względnie partyi.

Spisy takie układane będą pod kontrolą Wydziału powiatowego przez miejscowy zarząd drogowy (§. 38.) co lat trzy według stanu, jaki się znajdował w gminie i na obszarze dworskim dnia 31 grudnia.

§. 18.

Każdy obowiązany do prestacyi w robocie (§. 16. ust. 1. i 3.) może się od niej wykupić do końca lutego każdego roku spłata jej wartości na podstawie ceny, ustanowionej przez Radę powiatową (§. 36. ust. 4.).

§. 19.

Jaka część z pozostałych (§§. 16. i 18) do odrobienia prestacyi ma być użytą na

rzecz dróg gminnych I. klasy, a jaka na rzecz dróg gminnych II. klasy, oznaczy Wydział powiatowy z uwzględnieniem długości i potrzeb tych dróg w każdej miejscowości.

§. 20.

Przy wykonywaniu prestacyi pieszej i ciągłej winna być ile możności wskazana robota, jaka w jednym dniu ma być uskutecznią.

Prestacye w naturze ogranicza się na terytorium gminy wraz z obszarem dworskim jedną stanowiących miejscowość; wolno wszakże zarządowi drogowemu użyć prestacyi do dostawy materiałów, znajdujących się w innej miejscowości z warunkiem, że dostawa ta uskutecznią być może w ciągu jednego dnia.

§. 21.

Jeżeli kontrybuent nie chce lub nie może wykonać osobiście robocizny prestacyjnej, natenczas zastąpić go może w uiszczeniu powinności drogowej tylko osoba, zupełnie uzdolniona do tej roboty.

Osoby, które nie ukończyły osmnastego roku życia albo też wskutek starości lub kalectwa niezdolne są do roboty, nie mogą zastępywać nikogo w odbywaniu powinności drogowej.

§. 22.

Prestacya w naturze w terminie niewykupiona i mimo wezwania zarządu drogowego wcale nie odrobiona (§§. 16., 18. i 19.) lub nieodpowiednio uskutecznią (§. 20) będzie wykonaną w miarę potrzeby na koszt i niebezpieczeństwo obowiązane.

Nieużyte w ciągu roku prestacye mają obowiązani do końca lutego każdego roku spłacić według ceny wykupna (§. 36. ust. 4. i § 38. ust. 5.), a kwotę pieniężną stąd powstałą naczelnik gminy od członków tejże, a przełożony obszaru dworskiego od członków tego obszaru wnieść mają najpóźniej w ciągu dalszych dni 15 do kasy

Wydziału powiatowego na rzecz powiatowego funduszu dróg gminnych (§. 24.).

§. 23.

Głowa rodziny odpowiedzialną jest za uiszczenie prestacyi drogowej od rodziny względnie partyi (§. 16.); za osoby będące w służbie odpowiada służbodawca.

Osoby, ustawą gminną uwolnione od ciężarów gminnych, wolne są od prestacyi drogowej (§. 16.).

Nadto uwalnia Wydział powiatowy kontrybuentów od prestacyi drogowej w wypadkach godnych uwzględnienia. Tyczy się to szczególnie osób, zostających w zupełnem ubóstwie, a z powodu wieku lub słabości niezdolnych do roboty i nie mających w rodzinie członków do niej zdolnych.

§. 24.

Kto opłaca podatek bezpośredni, uiszcza rocznie na rzecz gminnego funduszu dróg gminnych 10% podatków bezpośrednich, przypisanych mu w gminie lub na obszarze dworskim (w gminie katastralnej).

Do powiatowego funduszu dróg gminnych wpływają także dochody z wykupna względnie z wypłaty prestacyi, przeznaczonych dla dróg gminnych I. i II. klasy (§§. 18. i 22.) tudzież dochody z innych źródeł, przeznaczone na rzecz tego funduszu.

§. 25.

Z powiatowego funduszu dróg gminnych pokrywane być mają potrzeby dróg gminnych I. klasy, nieopędzone prestacyami (§. 19.).

Z funduszu tego pokrywane być mają również niedobory miejscowych funduszy dróg gminnych II. klasy udzieleniem odpowiedniego zasiłku (§. 15.) zwłaszcza na opędzenie kosztów materiału, potrzebnego do utrzymania lub odbudowania mostów na tych drogach nie mniej innych wydatków koniecznych do utrzymania tych dróg

w stanie, do komunikacji publicznej przydatnym.

§. 26.

Jeżeli zwyczajne zasoby powiatowego funduszu dróg gminnych nie pokrywają wydatków, połączonych z budową i należytem utrzymaniem dróg gminnych I. klasy tudzież niedoborów miejscowych funduszów dróg gminnych II. klasy, obowiązana jest Rada powiatowa uchwalić dotacyę (§. 36 ust. 3.) potrzebną dla uzupełnienia powyższych zasobów i nałożyć na ten cel w braku innych funduszów stosowne dodatki po podatków bezpośrednich.

§. 27.

Na strony interesowane (osoby fizyczne lub moralne), które z wybudowania lub rekonstrukcji potrzebnej dla nich drogi powiatowej lub gminnej względnie mostu na takiej drodze odniosą znaczne korzyści, nałożony być może na wniosek Wydziału powiatowego i po zbadaniu stanu rzeczy, niezależnie od innych prestacji, osobny dattek przymusowy a to orzeczeniem, wydanem przez Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem.

Do obowiązkowego udziału w kosztach powyższych powołani być mogą tylko interesowani, korzystający z drogi lub mostu bez względu na granice osad i powiatów.

Stopień korzyści z drogi i wysokość datku przymusowego oznaczone będą z uwzględnieniem okoliczności, miarę interesu komunikacyjnego wykazujących, a przedewszystkiem na podstawie przybliżonego obliczenia fur względnie średniej wagi ładunków, po drodze lub moście przewożonych względnie przewozić się mających tudzież z uwzględnieniem datków dobrowolnie ofiarowanych.

Wysokość datków przymusowych, nałożonych na strony interesowane, razem wziętych, nie może przenosić 30% całego kosztu połączonego z budową lub rekonstrukcją drogi lub mostu.

Datki te wpływają do właściwego funduszu drogowego na rzecz drogi względnie mostu, dla których są przeznaczone.

§. 28.

Do budowy albo rekonstrukcji drogi powiatowej lub gminnej, mającej doniosłe znaczenie pod względem komunikacji, udzielony być może zasiłek z funduszu krajowego z zastrzeżeniem dopełnienia warunków, przez Wydział krajowy przepisanych.

Jeżeli droga, zbudowana lub uregulowana przy pomocy zasiłku z funduszu krajowego, nie jest utrzymywaną w należytem stanie, zaradzi temu Wydział krajowy i w razie potrzeby zastosuje środki przewidziane w §§. 14. i 35.

Wyjątkowo udzielony być może zasiłek z funduszu krajowego także na rzecz utrzymania dróg powiatowych lub gminnych, zbudowanych przy pomocy funduszu krajowego, a ważnych dla zakładów przez kraj utrzymywanych, dla zdrojowisk krajowych lub stacyi klimatycznych.

Jeżeli powiatowe dodatki do podatków bezpośrednich, uchwalone przez Radę powiatową na cele drogowe w powiecie łącznie z 10% stałym dodatkiem przenoszą 20% tychże podatków, a mimo tego niezbędne potrzeby dróg powiatowych i gminnych własnymi zasobami powiatu i konkurencją stron interesowanych pokryte być nie mogą, natenczas przyznana być może po zbadaniu stanu rzeczy stosowna pomoc z funduszu krajowego dla zasilenia powiatowych funduszów drogowych (§. 24 i §. 36 ust. 2).

§. 29.

Jeżeli droga krajowa, powiatowa lub gminna publiczna przechodzi przez miejską lub wiejską osadę i jedynie z powodu szczególnych potrzeb tych osad wymaga większych kosztów na budowanie ścieków, kanałów, bruków i t. p., całą stąd wynikającą nadwyżkę kosztów budowy i utrzymania

ponosi miejscowa osada analogicznie do postanowień ustawy gminnej względnie ustawy o obszarach dworskich co do zakładania i utrzymywania ulic, placów itp. tudzież pokrycia kosztów odnośnych.

Wyjątek od powyższego pravidła zrobić może Wydział krajowy co do dróg krajowych, przyjmując część onych kosztów na fundusz krajowy w przypadku uwzględnienia godnym, a Wydział powiatowy co do dróg powiatowych i gminnych publicznych, przyjmując ją w takimże razie na fundusz powiatowy względnie powiatowy fundusz dróg gminnych.

§. 30.

Jeżeli przedsiębiorstwo wyłącznie fabryczne lub użytkowanie kopalń i kamieniołomów albo też eksploatacja lasów nieomyconą drogę powiatową lub gminną (§§. 4. i 5.) niezwykłym sposobem zużywa, obowiązany będzie odnośny przedsiębiorca względnie posiadacz przedmiotu przewożonego do osobnych datków na utrzymanie tej drogi.

O wysokości powyższych datków i sposobie ich uiszczenia orzeka Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem. Można atoli oznaczyć je także ugodą między Wydziałem powiatowym a stroną, ale tylko w czasie, zanim powyższe orzeczenie wydanem zostanie.

Wysokość datków ma być zastosowaną do tej miary, w jakiej zużycie drogi przez przedsiębiorstwo względnie posiadacza przedmiotu przewożonego powiększa koszta jej utrzymania, przyczem obok innych sposobów obliczenia przypadającego datku przyjmując można także za podstawę do obrachowania tegoż przybliżoną ilość fur drogę zużywających z uwzględnieniem przypuszczalnego dochodu, jakiby mógł być uzyskany w razie zaprowadzenia na niej opłat mytniczych w stosunku do jej długości.

Powyższy datek ma być opłacany także za zużycie drogi (§§. 2, 3, 4 i 5) omyco-

nej, jeżeli fury nie przyjeżdżają przez roгатkę, postawioną dla poboru myta drogowego.

Znajdujące się na drodze myto mostowe lub przewozowe nie uwalnia od datku z powodu niezwykłego zużycia drogi samej.

§. 31.

Jeżeli komunikacja przez wypadki elementarne jak n. p. zasypanie śniegowe, powodzi i t. p. została zagrożoną lub całkowicie przerwana, natenczas obowiązani są do robót nie cierpiących zwłoki za wynagrodzeniem mieszkańcy osady (gminy i obszaru dworskiego) najbliższej miejsca, w którym robota ma być wykonaną.

Rada powiatowa oznaczy okrąg osad, które i kolejny porządek, w jakim osady te mają być powoływane do wykonywania takich robót.

Stosunek, w jakim mają być dostarczeni robotnicy z gminy i obszaru dworskiego, stanowiących jedną miejscowość, oznaczy wykonawczy regulamin drogowy (§. 44).

Wynagrodzenie za robotę oznaczy Wydział krajowy co do dróg krajowych, a Wydział powiatowy co do dróg powiatowych i gminnych I. klasy.

§. 32.

Dochód z myta i przewozów służy do utrzymania tych dróg, na których się te myta i przewozy znajdują.

Strona prywatna, pobierająca myto na podstawie koncesyi mytniczej, obowiązana jest aż do wygaśnięcia nadanego jej prawa utrzymywać przedmiot omycony własnym kosztem i w należywym stanie.

Jeżeli gmina pobiera myto kopytkowe na potrzeby dróg, ulic i placów, dochód z tego źródła nie może być obrócony na żaden cel inny.

B) O zakresie działania Reprezentacji i Władz w sprawach drogowych, o ile nie jest oznaczony w paragrafach poprzednich.

§. 33

Sejm krajowy stanowi uchwałą:

1. o funduszach potrzebnych do budowy i utrzymania dróg krajowych:

2. o dotacyi z funduszu krajowego na zasiłki dla dróg powiatowych i gminnych (§. 28.)

§. 34.

Wydział krajowy:

1. prowadzi cały techniczny i ekonomiczny zarząd dróg krajowych;

2. przeznaczają z dotacyi przez Sejm uchwalonej (§. 33. ust. 2.) zasiłki bezwrotne i pożyczki na rzecz dróg powiatowych i gminnych (§. 28.).

§. 35.

Wydział krajowy prowadzi w granicach niniejszej ustawy naczelną nadzór nad kierunkiem, budową i utrzymaniem wszystkich innych dróg publicznych nierządowych tudzież nad ich funduszami, wydaje potrzebne w tym celu instrukcje tak administracyjne i rachunkowe jakoteż techniczne i czuwa nad ścisłym wykonaniem przepisów istniejących.

Jeżeli Wydział powiatowy zaniedbuje bądź drogi powiatowe bądź drogi gminne I. klasy lub nie wykonuje należyte nadzoru nad drogami gminnymi II. klasy albo w sposób nieodpowiedni używa prestaty i funduszków drogowych, natenczas Wydział krajowy wydaje stosowne zarządzenia, a w razie potrzeby przez siebie uznanej, stanowi za zgodą politycznej władzy krajowej na koszt powiatu własny organ w celu zastępowania Wydziału powiatowego.

Również może Wydział krajowy w razie potrzeby przez siebie uznanej, objąć w zarząd własny budowę i utrzymanie drogi powiatowej lub gminnej I. klasy, przy czem oznaczy kwotę, która w takim razie z funduszków powiatowych względnie z powiatowego funduszu dróg gminnych w cza-

sie trwania tego zarządu ma być oddaną do dyspozycyi Wydziału krajowego wraz z dochodami, przeznaczonymi specjalnie na rzecz drogi odnośnej.

Jeżeli Rada powiatowa nie ustanowi w czasie właściwym cen wykupna względnie spłaty prestaty pieszej §. 36. ust. 4.), natenczas dokona tej czynności Wydział krajowy.

Wydział krajowy rozstrzyga spory między Radami powiatowymi co do potrzeby i kierunku dróg powiatowych (§. 3.), dalej spory między Wydziałami powiatowymi co do potrzeby i kierunku nowych dróg gminnych I. klasy (§. 4.), rozstrzyga w razie niezgodności zdań między gminą i obszarem dworskim względnie gminami i obszarami dworskimi z jednej a Wydziałem powiatowym względnie Wydziałami powiatowymi z drugiej strony co do potrzeby nowej drogi gminnej II. klasy (§. 5.) i w ogólności rozstrzyga spory drogowe, w drodze odwołania się doń wniesione.

§. 36.

Rada powiatowa stanowi:

1. o budowie i kierunku drogi powiatowej, a odnośne uchwały swoje podaje do wiadomości Wydziału krajowego;

2. o funduszach potrzebnych do budowy i utrzymania dróg powiatowych (§. 14);

3. o dotacyi potrzebnej na rzecz powiatowego funduszu dróg gminnych §. 26);

4. uchwałą, przynajmniej co 3. lata powziąć się mającą, o cenach wykupna względnie spłaty prestaty pieszej.

§. 37.

Wydział powiatowy:

1. prowadzi cały techniczny i ekonomiczny zarząd dróg powiatowych tudzież dróg gminnych I. klasy (§. 4.) i o ile to uzna za potrzebne, porucza wskazane przez siebie czynności odnośne miejscowemu zarządowi dróg gminnych II. klasy;

2. nadzoruje miejscowe zarządy drogowe co do budowy i utrzymania dróg gminnych II. klasy i kieruje odnośnymi

czynnościami tychże zarządów (§. 38.), a w razie zaniedbania wydaje stosowne zarządzenia;

3. zarządza powiatowym funduszem dróg gminnych, przedkłada corocznie Radzie powiatowej preliminarz potrzeb, które z tego funduszu mają być pokryte i wyznacza zasiłki w myśl §. 25;

4. kieruje budową i sprawuje nadzór nad utrzymaniem drogi krajowej, jeżeli ta czynność przez Wydział krajowy została mu powierzona;

5. orzeka w braku porozumienia między gminą a obszarem dworskim tudzież między sąsiednimi gminami i obszarami dworskimi co do potrzeby nowej drogi gminnej II. klasy;

6. rozstrzyga spory i rekursy w sprawach dróg gminnych II. klasy;

7. orzeka w sprawach naruszenia całości drogi publicznej i przywrócenia jej do pierwotnego stanu;

8. w razie zaniechania drogi powiatowej lub gminnej przeprowadza całą czynność §. 11. przepisana;

9. podaje do wiadomości miejscowego zarządu drogowego uchwałę Rady powiatowej względnie Wydziału krajowego co do ceny wykupna względnie spłaty prestacyi pieszej (§. 35. ust. 4., §. 36. ust. 4. i §. 38.);

10. sporządza i utrzymuje w ewidencji kataster dróg powiatowych i gminnych, co do tych ostatnich przy współudziale gmin i obszarów dworskich. Do katastru dróg gminnych wciągnięte być mają do lat sześciu wszystkie drogi gminne uważane jako publiczne.

§. 38.

Zarząd dróg gminnych II. klasy (miejscowy zarząd drogowy) składa się z naczelnika gminy i przełożonego obszaru dworskiego.

W miejscowościach, w których obszar dworski wcielony jest do gminy, miejscowy zarząd drogowy należy do zakresu działania zwierzchności gminnej względnie magistratu.

Miejscowy zarząd drogowy prowadzi całą techniczną i ekonomiczną administrację dróg gminnych II. klasy, do niego należy staranie, aby te drogi w dobrym stanie były utrzymywane.

Tenże zarząd kieruje budową i dozoruje utrzymania drogi gminnej I. klasy w granicach odnośnej miejscowości, o ile mu ta czynność przez Wydział powiatowy została powierzona (§. 37. ust. 1).

Miejscowy zarząd drogowy ogłasza w czasie właściwym cenę wykupna względnie spłaty dnia pieszego (§. 18. i §. 22).

Naczelnik gminy z tejże, a przełożony obszaru dworskiego z tegoż obszaru sprowadzają na miejsce roboty kontrybuentów, uiszczających prestacye w naturze również dostarczają robotników do wykonywania robót, spowodowanych wypadkami elementarnymi (§. 31)

Tak samo obowiązani są oni zbierać od kontrybuentów pieniądze, uiszczane tytułem wykupna względnie spłaty prestacyi drogowej i wносить je niezwłocznie do kasy Wydziału powiatowego na rzecz właściwego funduszu.

Sposób, w jaki miejscowy zarząd drogowy i tegoż poszczególni członkowie sprawować mają czynności, należące do ich zakresu, oznaczy wykonawczy regulamin drogowy (§. 44).

Na każdego członka zarządu drogowego, przekraczającego lub zaniedbującego swe obowiązki w sprawach administracyi dróg gminnych, nakładać może Wydział powiatowy kary pieniężne (porządkowe) aż do 20 zł. w. a.

Kary te wpływają na rzecz powiatowego funduszu dróg gminnych.

Każdy członek miejscowego zarządu drogowego odpowiedzialny jest za szkodę, wyrządzoną funduszowi drogowemu wskutek zaniedbania swego obowiązku.

Jeżeliby zarząd drogowy nie utrzymywał dróg gminnych II. klasy w dobrym stanie lub używał w sposób nieodpowiedni prestacyi i funduszków drogowych, natenczas Wydział powiatowy ma zarządzić temu w spo-

sób stosowny, a w szczególności winien tenże w miarę potrzeby a za zgodą politycznej władzy powiatowej objąć bezpośredni zarząd dróg rzeczonych, w którym to razie rozporządzać będzie prestacjami nie mniej też dochodami z myta lub innymi funduszami, dla tych dróg przeznaczonymi.

Wszelkie spory i zażalenia, dotyczące objęcia dróg gminnych II. klasy w zarząd Wydziału powiatowego, rozstrzyga Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem.

W wyjątkowych wypadkach przysługuje Wydziałowi powiatowemu prawo wyznaczania miejscowemu zarządowi drogowemu względnie jednemu z jego członków bądź stałego bądź jednorazowego wynagrodzenia, które pokryte będzie z powiatowego funduszu dróg gminnych.

§. 39.

Zezwolenie na postawienie lub przeniesienie rogatki równie jak rozstrzygnięcie sporów co do uwolnienia od myta należy do władz politycznych stosownie do istniejących przepisów.

§. 40.

Władze polityczne mają prawo i obowiązek czuwania, aby dróg publicznych każdy bez przeszkody mógł używać nie mniej, aby przez zaniedbanie drogi bezpieczeństwo osób i własności nie cierpiało. Wrazie więc takiego zaniedbania zażądają zarządzenia od organu, sprawującego dozór bezpośredni, a w razie niebezpieczeństwa, gdy krok ten zostanie bezskutecznym, zarządzają stosowne środki do naprawy drogi na koszt zobowiązanych i właściwy organ bezzwłocznie o tem zawiadomią.

§. 41.

Wszelkie należności, przypadające na podstawie tej ustawy tudzież koszta postępowania wykonawczego, gdy nie są uiszczony w terminie, ściągnięte będą drogą egzekucyi politycznej podług istniejących ustaw i przepisów.

Zaległości w spłatach prestacyi drogowych, o ile nie będą mogły być ściągnięte przez naczelnika gminy do końca lutego każdego roku równie jak zaległości powyższe, ciężące na obszarze dworskim, wykazywane będą przez Wydział powiatowy politycznej władzy powiatowej do ściągnięcia w sposób, przepisany dla ściągania zaległości podatkowych.

Odpisanie zaległości w spłatach prestacyi drogowych nastąpić może na podstawie uchwały Rady powiatowej.

Prawomocne uchwały, orzeczenia i rozporządzenia, wydane na podstawie niniejszej ustawy, egzekwowane będą na żądanie właściwej władzy autonomicznej przez polityczną władzę powiatową.

§. 42.

Zaległości w spłatach względnie wykupnie prestacyi drogowych z roku poprzedniego, niewykazane najpóźniej do końca grudnia roku następnego władzy politycznej do ściągnięcia, od kontrybuentów żądane być nie mogą. Wyjątek w tym względzie stanowią zaległości sporne, które po prawomocności orzeczenia także później egzekwowane być mogą.

§. 43.

Ustawa drogowa nie obowiązuje miast Lwowa i Krakowa, zaś w gminach miejskich dla których wydana została ustawa gminna z dnia 13. marca 1889 r. (Dz. u. kr. Nr. 24.), obowiązuje z tą odmianą, że prestacye, w §. 16. wymienione, zamienione będą wedle ceny, przez Radę powiatową ustanowionej, na pieniądze, a wypadającą z tej zmiany kwotę pieniężną rozłoży Rada gminna na podstawie podatków bezpośrednich na wszystkich w gminie opodatkowanych.

Gminy te prowadzić będą, pod kontrolą władz nadzorczych, cały zarząd dróg gminnych I. i II. klasy, a na pokrycie wydatków, w §. 25 przewidzianych, otrzymywać one będą corocznie stały zasiłek z powiatowego funduszu dróg gminnych w wysokości 3% podatków bezpośrednich, rze-

czywiście przez opodatkowanych w tych miastach w ciągu roku na rzecz powyższego funduszu wypłaconych.

Powyższe przepisy rozciągnąć można także na inne gminy w kraju na podstawie uchwały sejmowej i za cesarskiem zezwoleniem.

§. 44.

W granicach tej ustawy oraz innych odnośnych ustaw i przepisów obowiązujących wyda c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym wykonawczy regulamin drogowy, mający zarazem obejmować szczegółowe postanowienia o potrzebnych terminach w poszczególnych czynnościach administracyjnych i o współdziałaniu władz rządowych w czuwaniu nad dobrym stanem dróg publicznych nierządowych.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem wydaję załączoną % ustawę drogową i postanawiam co następuje:

Art. I.

Niniejsza ustawa o prestacyach, funduszach i kompetencji co do dróg publicznych nierządowych obowiązywać będzie od dnia 1. stycznia 1898 roku.

Równocześnie utraci moc obowiązującą ustawa drogową z dnia 18. sierpnia 1866. roku dz. ust. kraj. Nr. 15. z roku 1867. tudzież nowela do tej ustawy dnia 7. lipca 1885 roku Dz. ust. kraj. Nr. 39.

Art. II.

Ustawa niniejsza ma mieć zastosowanie do odnośnych postanowień ustawy o publicznych dojazdach kolejowych z dnia 15. kwietnia kwietnia 1881. r. dz. u. kr. Nr. 46. i noweli do tej ustawy z dnia 9. marca 1888 r. dz. u. kr. Nr. 38.

Art. III.

Przeprowadzenie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Marszałek otwiera rozprawę ogólną nad powyższym projektem ustawy.

Marszałek zawiadamia iż do głosu zapisani są: przeciw ustawie pp. Bernadzikowski, Rosner i Nowakowski, za ustawą pp. Bojko, Żardecki, Kramarczyk, Urbański, Jahl, Czaykowski (sen.) Dworski i Krzysztofowicz.

Przemawia p. Bernadzikowski.

Przemawia p. Urbański.

Przemawia p. Rosner.

Przemawia p. Bojko.

Przemawia p. Nowakowski

Przemawia p. Czaykowski (sen.).

Przemawia p. Dworski.

Przemawia p. Kramarczyk.

Podczas przemówienia p. Kramarczyka przewodnictwo obejmuje zastępca Marszałka JE. Ks. Kardynał Sylwester Sembratowicz.

Na wniosek sekretarza p. Urbańskiego Izba uchwała zamknięcie rozprawy.

Zastępca Marszałka zawiadamia, iż do głosu zapisani są jeszcze za ustawą: pp. Żardecki, Jahl, Krzysztofowicz, Stanisław Jędrzejowicz, Średniawski, Męciński i Wójcik; przeciw ustawie p. Karatnicki. Zastępca Marszałka wzywa do wyboru mówców jeneralnych.

Przemawia pod względem formalnym p. Abrahamowicz i wnosi, aby Izba, ze względu na ważność przedmiotu, wysłuchała wszystkich zapisanych do głosu osób.

Izba bez rozprawy uchwała ten wniosek.

Przemawia p. Karatnicki i stawia następujący odraczający wniosek.

Przedłożony przez komisją drogową projekt ustawy drogowej zwraca się tej komisji z poleceniem, ażeby po rozpatrzeniu zdań tak obecnie w dyskusji wypowiedzianych jak i innych, które jeszcze w tej sprawie do wiadomości komisji dojdą, nowy projekt wygotowała i przedłożyła.

Izba popiera ten wniosek.

Przemawia p. Jahl.

JE. Marszałek krajowy Stanisław hr. Badeni obejmuje przewodnictwo.

Przemawia p. Żardecki.

Przemawia p. Krzysztofowicz.

Przemawia p. Stanisław Jędrzejowicz.

Przemawia p. Średniawski.

Przemawia p. Męciński.

Przemawia p. Wójcik.

Przemawia sprawozdawca p. Romer.

Izba odrzuca w głosowaniu powyższy wniosek p. Karatnickiego.

Przemawia pod względem formalnym p. Dworski i wnosi, aby Izba przystąpiła najpierw do rozprawy nad §. 43. projektu ustawy.

Przemawia pod względem formalnym p. Abrahamowicz.

Przemawia pod względem formalnym p. Jahl.

Przemawia pod względem formalnym p. Abrachamowicz.

Przemawia pod względem formalnym p. Skałkowski.

Na wniosek sekretarza p. Urbańskiego Izba uchwała zamknięcie rozprawy formalnej. Zapisani do głosu są jeszcze pp. Jahl i Merunowicz.

Przemawia pod względem formalnym p. Jahl.

Przemawia pod względem formalnym p. Merunowicz.

Przemawia sprawozdawca p. Romer.

Izba odrzuca w głosowaniu formalny wniosek p. Dworskiego.

Marszałek odracza posiedzenie do godz. 7 wieczór.

Przerwa posiedzenia o g. 3 po połud.

Dalszy ciąg posiedzenia z dnia 10. lutego 1897 r.

Początek o godz. 7. min. 20 wieczór.

Marszałek konstatuje dostateczną liczbę posłów i otwiera na nowo odroczone posiedzenie.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej nad projektem ustawy drogowej.

Sprawozdawca p. Romer czyta:

I. Ogólne postanowienia.

§. 1.

Ustawa niniejsza obejmuje postanowienia o drogach krajowych, powiatowych, gminnych I. klasy i gminnych II. klasy.

Izba uchwała bez rozprawy §. 1. zgodnie z wnioskiem Komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 2.

Drogami krajowymi są drogi obecnie pod tą nazwą istniejące i te, które ustawa krajowa za krajowe uzna.

Izba uchwała bez rozprawy §. 2. zgodnie z wnioskiem Komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 3.

Drogami powiatowymi są drogi obecnie pod tą nazwą istniejące i te, które Rada powiatowa za powiatowe uzna.

Izba uchwała bez rozprawy §. 3. zgodnie z wnioskiem Komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 4.

Drogami gminnymi I. klasy są te drogi, które na wniosek Wydziału powiatowego

uzna Wydział krajowy za drogi gminne I. klasy; przy czem w pierwszym rzędzie należy uwzględnić te drogi, które przy udziale zasiłku z funduszu krajowego zbudowane zostały lub budowane być mają.

Izba uchwała bez rozprawy §. 4. zgodnie z wnioskiem Komisji:

Sprawozdawca czyta:

§. 5.

Drogami gminnymi II. klasy są drogi, istniejące w granicach gminy i obszaru dworskiego, do publicznego użytku przeznaczone, a nie objęte §§. 2., 3. i 4. ani też ustawą o publicznych dojazdach kolejowych oraz te, które za drogi gminne II. klasy uznane będą przez Radę gminną za porozumieniem z przełożonym obszaru dworskiego i za zgodą Wydziału powiatowego.

Izba uchwała bez rozprawy §. 5. zgodnie z wnioskiem Komisji.

Serawozdawca czyta:

§. 6.

Mosty i przewozy niemniej też budowy sztuczne i wszelkie urządzenia, przeznaczone do uzupełnienia, ochrony lub bezpieczeństwa dróg, uważane będą za przynależności tej drogi, na której lub przy której się znajdują; ze względu jednak na szczególną ważność lub kosztowność budowy może zrobić wyjątek od tego pravidła Sejm krajowy, przyjmując koszta budowy lub utrzymania tych przedmiotów na fundusz krajowy, a co do dróg gminnych (§§. 4. i 5.) także Rada powiatowa, przyjmując je na fundusz powiatowy.

Co do ponoszenia kosztów budowy i utrzymania grobel i wałów, po których drogi publiczne prowadzą jakoteż obiektów, robót i urządzeń wodnych, z istnieniem drogi w związku będących, obowiązują postanowienia ustawy wodnej z d. 14. marca 1875. dz. u. kr. Nr. 38, wraz z odnośniami ustawami i przepisami.

Izba uchwała §. 6. zgodnie z wnioskiem Komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 7.

Przed założeniem lub przebudowaniem drogi publicznej (§§. 2., 3., 4. 5.) należy przeprowadzić rokowania ze stronami interesowanymi co do konkurencyi dobrowolnej, a nadto uzyskać przyzwolenie właściwych władz co do względów politycznych i wojskowych. jeżeli idzie o drogę krajową, powiatową lub gminną I. klasy.

Szczegółowe przepisy w tej mierze zawierać będzie wykonawczy regulamin drogowy (§. 44.)

Izba bez rozprawy uchwała §. 7. zgodnie z wnioskiem Komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 8.

Własność nieruchoma, stale lub czasowo potrzebna w celu budowy i utrzymania drogi publicznej a względnie jej założenia, rozszeszenia, przełożenia, przebudowania, odwodnienia, ochrony i t. p., może być nabytą w drodze wywłaszczenia według istniejących ustaw i przepisów.

Powyższe postanowienie ma być zastosowane również przy nabyciu gruntów potrzebnych do produkcji kamienia łamanego, żwiru, piasku, gliny i t. p. niemniej też do urządzenia placów składowych i dojazdów, do stawiania domków mytniczych i wogóle wznoszenia budynków dla potrzeb, wywołanych budową lub utrzymaniem drogi publicznej

Jeżeli właściciel przedmiotu wywłaszczonego nie zadowala się wynagrodzeniem, ofiarowanym mu przez zarząd drogowy lub oznaczonym przez władzę administracyjną, orzekającą o dopuszczalności wywłaszczenia, może udać się na zwykłą drogę prawa o przeprowadzenie sądowego oszacowania, co jednak nie wstrzymuje wykonania orzeczenia ekspropriacyjnego i oddania przed-

miotu wywłaszczonego na rzecz drogi publicznej, jeżeli zarząd drogowy złoży do depozytu wynagrodzenie, oznaczone przez władzę administracyjną.

Izba bez rozprawy uchwała §. 8. zgodnie z wnioskiem Komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 9.

Ustanowienie zasad, na podstawie których odbywa się pobór myta na drogach publicznych nierządowych, należy do ustawodawstwa krajowego.

Co do poboru myta na drogach krajowych obowiązuje ustawa z dnia 25. grudnia 1871. (dz. u. kr. Nr. 18. z r. 1872).

Koncesya na pobór myta: drogowego, mostowego i przewozowego na innych drogach publicznych udzieloną być może na podstawie uchwały Sejmu krajowego i za cesarskiem zezwoleniem.

Do udzielenia koncepcyi na pobór myta kopytkowego potrzeba ustawy krajowej.

Udzielona koncesya mytnicza (ustęp 3. i 4.), której termin upływa, może być przedłużoną, ilekroć zachodzi potrzeba, przez Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem na dalszy, stosownie wymierzony okres czasu, jeżeli istnieją te same warunki, z powodu których udzielenie koncepcyi nastąpiło.

Jeżeliby nie przyszło do porozumienia między Wydziałem krajowym i c. k. Namiestnictwem, sprawa odnowienia koncepcyi, winna być przedłożoną Sejmowi krajowemu na sesyi najbliższej dla powzięcia uchwały w myśl postanowień o udzielaniu koncepcyi mytnicznych.

Wszelkie dotychczasowe prawo do poboru myta, nadane bez terminu na czas nieograniczony, ustanie z końcem 1900. r., jeżeli nie będzie odnowione w sposób powyżej przepisany (ustęp 3. i 4.). Wyjątek stanowią przywileje mytniczne, nadane jako regalia przed wejściem w życie ustawy dro-

gowej z 1866. r., które w powyszem terminie mają być poddane rewizyi i co do których, stosownie do wyniku wydane będą osobne postanowienia w drodze właściwej.

Izba uchwała bez rozprawy §. 9. zgodnie z wnioskiem Komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 10.

Zaniechanie drogi krajowej jako takiej nastąpić może tylko na mocy ustawy krajowej, drogi zaś powiatowej lub gminnej (§§. 4. i 5.) na podstawie uchwały Rady powiatowej i za przyzwoleniem Wydziału krajowego i c. k. Namiestnictwa względnie powiatowej władzy politycznej, gdy idzie o zaniechanie drogi gminnej.

Jeżeli miejscowa gmina i miejscowy obszar dworski oświadczą się zgodnie przeciw zaniechaniu drogi gminnej II. klasy, droga ta zaniechaną być nie może.

Zaniechana droga krajowa równie jak zaniechana powiatowa lub gminna I. klasy ma być uznaną za drogę gminną II. klasy, o ile jest potrzebna do użytku publicznego, a nie została przeznaczona do założenia lub urządzenia drogi publicznej innej kategorii.

Izba uchwała bez rozprawy §. 10. zgodnie z wnioskiem Komisji:

Sprawozdawca czyta:

§. 11.

Grunt drogi zaniechanej, niepotrzebny do założenia lub urządzenia drogi publicznej tej samej lub innej kategorii, sprzedany będzie na korzyść funduszu tej kategorii dróg, do której droga ta należała, w regule właścicielom bezpośrednio z drogą stykających się gruntów w miarę ich z nią stykania się.

Wydział krajowy dla dróg krajowych, Wydział powiatowy dla dróg powiatowych i gminnych (§§. 4. i 5.), po zadecydowaniu zaniechania drogi, zarządzi natychmiast

oszacowanie jej przez znawców nieinteresowanych, następnie zawezwie o zapłaceniu ceny szacunkowej tych właścicieli, których grunta z drogą się stykają. Jeżeli przez nich cena ta w przeciągu dni 60 od zawezwania złożoną nie zostanie, nastąpi sprzedaż przez licytację.

Izba uchwała bez rozprawy §. 11. zgodnie z wnioskiem Komisji.

Sprawozdawca czyta :

§. 12.

Niniejsza ustawa nie narusza praw i obowiązków, opartych na dobrowolnych ugodach lub innych specjalnych tytułach prawnych co do dróg wszelkich kategorii.

Izba uchwała bez rozprawy §. 12. zgodnie z wnioskiem Komisji.

Sprawozdawca czyta :

II. Szczegółowe postanowienia.

A) Pokrycie kosztów.

§. 13.

Koszta budowy i utrzymania drogi krajowej ponosi fundusz krajowy.

Czy i w jakiej mierze powiaty, przez które te drogi przechodzą, jeszcze osobno przyczyniać się mają do tych kosztów, oznaczonem będzie przy uznaniu drogi za krajową (§. 2.) w każdym poszczególnym wypadku ustawą krajową.

Izba uchwała bez rozprawy §. 13. zgodnie z wnioskiem Komisji.

Sprawozdawca czyta :

§. 14.

Koszta budowy i utrzymania drogi powiatowej ciężą przede wszystkim na funduszach właściwego powiatu, a Rada powiatowa winna corocznie uchwalać dotację potrzebną do utrzymania tych dróg w dobrym stanie §. 36. ust. 2.

Jeżeliby Rada powiatowa ociągała się z dopełnieniem tego obowiązku, a stąd sprawa

komunikacji doznawała uszczerbku, natenczas Wydział krajowy, po zbadaniu i stwierdzeniu takiego stanu rzeczy, wstawi w budżet powiatowy potrzebną na cel powyższy kwotę i nałoży na jej pokrycie dodatki do podatków bezpośrednich a to w granicach zakreślonych §. 23. ustawy o Reprezentacji powiatowej.

Izba uchwała bez rozprawy §. 14. zgodnie z wnioskiem Komisji.

Sprawozdawca czyta :

§. 15.

Koszta budowy i utrzymania dróg gminnych I. i II. klasy (§§. 4. i 5.) tak na gruntach gminy jak i obszaru dworskiego mają być pokrywane prestacjami (§§. 16. i 19.) i zasiłkiem z powiatowego funduszu dróg gminnych, który dla dróg gminnych II. klasy w takim tylko razie udzielony będzie, jeżeli dochody z innych źródeł, przeznaczonych specjalnie na rzecz tych dróg, nie wystarczają na pokrycie niezbędnych potrzeb (§. 25. ust. 2.).

Izba uchwała bez rozprawy §. 15. zgodnie z wnioskiem Komisji.

Sprawozdawca czyta :

§. 16.

Prestacje na rzecz dróg gminnych (§§. 4 i 5.) wymierza się w sposób następujący:

1. Od każdej rodziny, względnie party, prowadzącej samoistne gospodarstwo domowe, a zamieszkałej w gminie lub na obszarze dworskim, odrabiać należy rocznie dwa dni piesze.

2. Zarządowi drogowemu wolno będzie, w razie uznanej przez niego potrzeby, zamienić niewykupioną (§. 18.) robotę pieszą na ciągłą w stosunku dwóch dni pieszych do jednego dnia ciągłego.

Drogą tej zamiany żądać można roboty ciągłej tylko od kontrybuenta posiadającego bydło zaprzężne.

3. W razie kosztowniejszej budowy lub rekonstrukcyi drogi gminnej, służy Ra-

dzie powiadowej prawo nałożenia na kontrahentów odnośnej miejscowości obowiązku uiszczania prestacyi nadzwyczajnej w granicach zwykłego wymiaru rocznego aż do ukończenia budowy drogi.

Od uchwały, nakładającej prestacyę nadzwyczajną, odwołać się można do Wydziału krajowego w sposób przepisany ustawą o reprezentacyi powiatowej.

Przemawia p. Kramarczyk i wnosi, aby zupełnie usunąć z §. 2. cały ustęp oznaczony liczbą 2.

Izba popiera tę poprawkę.

Przemawia p. Bernadzikowski i wnosi, aby w ustępie oznaczonym liczbą 1 zamiast „dwa dni piesze“ wyrazić „jeden dzień pieszy“.

Izba popiera tę poprawkę.

Przemawia p. Stadnicki.

Przemawia p. Vayhinger i wnosi poprawkę, aby w ustępie ad 2, wierszu drugim zmienić słowo „niego“ na „siebie“.

Izba popiera tę poprawkę.

Przemawia p. Abrahamowicz.

Przemawia p. Piniński.

Przemawia p. Średniawski.

Przemawia p. Urbański.

Przemawia p. Stadnicki.

Przemawia p. Kramarczyk.

Przemawia p. Abrahamowicz.

Przemawia p. Męciński.

Przemawia p. Średniawski.

Na wniosek p. Rayskiego Izba uchwała zamknięcie rozprawy.

Przemawia sprawozdawca, godząc się na poprawkę p. Vayingera, oraz dla jaśniejszej stylizacyi proponuje w §. 16—2., aby zamiast „do jednego dnia ciągłego“ wyrazić

„do jednego dnia parobydłanego zaprzęgu“.

Marszałek objaśnia co do sposobu głosowania.

Izba uchwała początek §. 16. i ustęp 1. z opuszczeniem końcowych słów „dwa dni piesze“.

Następnie uchwała Izba słowa „dwa dni piesze“.

Izba uchwała następnie w myśl wniosku p. Kramarczyka wykreślenie z §. 16. ustępu oznaczonego liczbą dwa. Marszałek konstatuje, że za wykreśleniem głosowało 50, przeciw 39 posłów.

W końcu uchwała Izba resztę §. 16.

Sprawozdawca czyta :

§. 17.

Za podstawę do obliczania prestacyi rocznej (§. 16.) służyć będą spisy rodzin względnie partyi.

Spisy takie układane będą pod kontrolą Wydziału powiatowego przez miejscowy zarząd drogowy (§. 38.) co lat trzy według stanu, jaki się znajdował w gminie i na obszarze dworskim dnia 31. grudnia.

Izba uchwała bez rozprawy §. 17. zgodnie z wnioskiem Komisji.

Sprawozdawca czyta :

§. 18.

Każdy obowiązany do prestacyi w robocie (§. 16. ust. 1. i 3.) może się od niej wykupić do końca lutego każdego roku spłata jej wartości na podstawie ceny, ustanowionej przez Radę powiatową (§. 36. ust. 4.).

Izba uchwała bez rozprawy §. 18. zgodnie z wnioskiem Komisji.

Sprawozdawca czyta :

§. 19.

Jaka część z pozostałych (§§. 16. i 18) do odrobienia prestacyi ma być użytą na

rzecz dróg gminnych I. klasy, a jaka na rzecz dróg gminnych II. klasy, oznaczy Wydział powiatowy z uwzględnieniem długości i potrzeb tych dróg w każdej miejscowości.

Izba uchwała bez rozprawy §. 19. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta :

§. 20.

Przy wykonywaniu prestacyi pieszej i ciągłej winna być ile możności wskazana robota, jaka w jednym dniu ma być uskutecznią.

Prestacye w naturze ogranicza się na terytorium gminy wraz z obszarem dworskim jedną stanowiących miejscowość; wolno wszakże zarządowi drogowemu użyć prestacyi do dostawy materiałów, znajdujących się w innej miejscowości z warunkiem, że dostawa ta uskutecznią być może w ciągu jednego dnia.

Sprawozdawca oznajmia, iż wobec zmiany uchwalonej w §. 16. należy w §. 20. wierszu pierwszym wypuścić słowa „i ciągłej“.

P. Romanowicz wnosi, aby wypuścić słowa „pieszej i ciągłej“.

P. Jakliński wnosi, aby opuścić 2-go ustępu §. 20. słowa od: „wolno wszakże...“ aż do: „jednego dnia“ a to wobec zmian wprowadzonych w §. 16.

Sprawozdawca przemawia i zgadza się z poprawką p. Romanowicza.

P. Jakliński cofa swój wniosek.

Izba uchwała §. 20. w brzmieniu komisji z poprawką p. Romanowicza, przyjętą przez sprawozdawcę.

Sprawozdawca czyta :

§. 21.

Jeżeli kontrybuent nie chce lub nie może wykonać osobiście robocizny prestacyjnej, natenczas zastąpić go może w ui-

szczeniu powinności drogowej tylko osoba, zupełnie uzdolniona do tej roboty.

Osoby, które nie ukończyły ośmnastego roku życia albo też wskutek starości lub kalectwa niezdolne są do roboty, nie mogą zastępować nikogo w odbywaniu powinności drogowej.

Izba uchwała bez rozprawy §. 21. zgodnie z wnioskiem Komisji.

Sprawozdawca czyta.

§. 22.

Prestacya w naturze w terminie niewykupiona i mimo wezwania zarządu drogowego wcale nie odrobiona (§§. 16., 18. i 19.) lub nieodpowiednio uskutecznią (§. 20.) będzie wykonaną w miarę potrzeby na koszt i niebezpieczeństwo obowiązanego.

Nieużyte w ciągu roku prestacye mają obowiązać do końca lutego każdego następnego roku spłacić według ceny wykupna (§. 36. ust. 4. i §. 38. ust. 5.), a kwotę pieniężną stąd powstałą naczelnik gminy od członków tejże, a przełożony obszaru dworskiego od członków tegoż obszaru wnieść mają najpóźniej w ciągu dalszych dni 15 do kasy Wydziału powiatowego na rzecz powiatowego funduszu dróg gminnych (§. 24.).

Izba uchwała bez rozprawy §. 22. zgodnie z wnioskiem Komisji.

Sprawozdawca czyta :

§. 23.

Głowa rodziny odpowiedzialną jest za uiszczanie prestacyi drogowej od rodziny względnie partyi (§. 16.); za osoby będące w służbie odpowiada służbodawca.

Osoby, ustawą gminną uwolnione od ciężarów gminnych, wolne są od prestacyi drogowej (§. 16.).

Nadto uwalnia Wydział powiatowy kontrybuentów od prestacyi drogowej w wypadkach godnych uwzględnienia. Tyczy się to szczególnie osób, zostających w zupełnym ubóstwie, a z powodu wieku lub sła-

bości niezdolnych do roboty i nie mających w rodzinie członków do niej zdolnych.

Izba uchwała bez rozprawy §. 23. zgodnie z wnioskiem Komisji.

Sprawozdawca czyta :

§. 24.

Kto opłaca podatek bezpośredni, uiszcza rocznie na rzecz gówiatowego funduszu dróg gminnych 10% podatków bezpośrednich, przypisanych mu w gminie lub na obszarze dworskim (w gminie katastralnej).

Do powiatowego funduszu dróg gminnych wpływają także dochody z wykupna względnie z wypłaty prestacyi, przeznaczonych dla dróg gminnych I. i II. klasy (§§. 18. i 22.) tudzież dochody z innych źródeł, przeznaczone na rzecz tego funduszu.

Przemawia p. Abrahamowicz i wnosi, aby do §. 24. dodać jako drugą alinę następujący ustęp :

Gdyby wyjątkowo powyż ustanowiony 10% dodatek do podatków bezpośrednich na rzecz dróg gminnych, przewyższał w którymkolwiek powiecie istotne koszta, wynikające z należytego utrzymania, względnie budowy, lub rekonstrukcyi dróg gminnych, ma prawo Wydział krajowy na wniosek odnośnej Rady powiatowej, zniżyć wysokość tegoż dodatku, wszakże kaźdocześnie na okres nieprzekraczający lat trzech.

Izba popiera powyższy wniosek.

Przemawia p. Piniński i wnosi, aby w pierwszej alinei §. 24. zamiast słów „10% podatków bezpośrednich“ powiedzieć „6% podatków bezpośrednich“, a ewentualnie, gdyby ta poprawka upadła, powiedzieć „8% podatków bezpośrednich“.

Izba popiera tę poprawkę.

Przemawia p. Okuniewski.

Przemawia p. Stanisław Jędrzejowicz.

Przemawia p. Średniawski.

Przemawia p. Abrahamowicz.

Na wniosek sekretarza p. Urbańskiego, Izba uchwała zamknięcie rozprawy.

Przemawia p. Krzysztofowicz.

Przemawia p. Męciński.

Przemawia p. Abrahamowicz dla sprostowania faktu.

Przemawia dla sprostowania faktu p. Stanisław Jędrzejowicz.

Przemawia dla sprostowania faktu p. Męciński.

Przemawia p. sprawozdawca.

Izba uchwała ustęp pierwszy §. 24. z opuszczeniem słowa „10%“.

Następnie uchwała Izba stopę procentową proponowaną przez Komisję t. j. 10%.

Izba odrzuca następnie dodatek proponowany przez p. Abrahamowicza do §. 24. Marszałek konstatuje, że za tym dodatkiem głosowało 40, zaś przeciw 58 głosów.

W końcu uczwała Izba drugi ustęp §. 24. zgodnie z wnioskiem Komisji.

Sprawozdawca czyta :

§. 25.

Z powiatowego funduszu dróg gminnych pokrywane być mają potrzeby dróg gminnych I. klasy, nieołączone prestacyami (§. 19).

Z funduszu tego pokrywane być mają również niedobory miejscowych funduszy dróg gminnych II. klasy udzieleniem odpowiedniego zasiłku (§. 15.) zwłaszcza na opędzenie kosztów materyału, potrzebnego do utrzymania lub odbudowania mostów na tych drogach niemniej innych wydatków koniecznych do utrzymania tych dróg w stanie, do komunikacyi publicznej przydatnym.

Izba uchwała bez rozprawy §. 25. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta :

§. 26.

Jeżeli zwyczajne zasoby powiatowego funduszu dróg gminnych nie pokrywają wydatków, połączonych z budową i należytem utrzymaniem dróg gminnych I. klasy tudzież niedoborów miejscowych funduszków dróg gminnych II. klasy, obowiązana jest Rada powiatowa uchwalić dotacyę (§. 36 ust. 3.) potrzebną dla uzupełnienia powyższych zasobów i nałożyć na ten cel w braku innych funduszków stosowne dodatki po podatków bezpośrednich.

Przemawia p. Vayhinger i wnosi, aby na samym końcu §. 26. dodać słowa w „granicach końcowym ustępem §. 28. określo nych“.

Izba popiera tę poprawkę.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba uchwała §. 26. zgodnie z wnioskiem Komisji.

Następnie odrzuca Izba poprawkę p. Veyhingera.

Sprawozdawca czyta

§. 27.

Na strony interesowane (osoby fizyczne lub moralne), które z wybudowania lub rekonstrukcyi potrzebnej dla nich drogi powiatowej lub gminnej względnie mostu na takiej drodze odniosą znaczne korzyści, nałożony być może na wniosek Wydziału powiatowego i po zbadaniu stanu rzeczy, niezależnie od innych prestacyi, osobny datok przymusowy a to orzeczeniem, wydanem przez Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem.

Do obowiązkowego udziału w kosztach powyższych powołani być mogą tylko interesowani, korzystający z drogi lub mostu bez względu na granice osad i powiatów.

Stopień korzyści z drogi i wysokość datku przymusowego oznaczone będą z uwzglę-

dnieniem okoliczności, miarę interesu komunikacyjnego wykazujących, a przedewszystkiem na podstawie przybliżonego obliczenia fur względnie średniej wagi ładunków, po drodze lub moście przewożonych względnie przewozić się mających tudzież z uwzględnieniem datków dobrowolnie ofiarowanych.

Wysokość datków przymusowych, nałożonych na strony interesowane, razem wziętych, nie może przenosić 30% całego kosztu połączanego z budową lub rekonstrukcyą drogi lub mostu.

Datki te wpływają do właściwego funduszu drogowego na rzecz drogi względnie mostu, dla których są przeznaczone.

Przemawia p. Paszkowski i wnosi, ażeby ustęp pierwszy §. 27. opiewał jak następuje :

Na posiadaczy zakładów fabrycznych, kopalni, kamieniołomów i tym podobnych przedsiębiorstw, które z wybudowania lub rekonstrukcyi potrzebnej dla nich drogi powiatowej lub gminnej, względnie mostu na takiej drodze, odniosą znaczne korzyści nałożonym być może na wniosek Wydziału powiatowego i po zbadaniu stanu rzeczy, niezależnie od innych prestacyi, osobny dodatek przymusowy, a to orzeczeniem, wydanem przez Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem.

Izba popiera tę poprawkę.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca

Izba odrzuca poprawkę p. Paszkowskiego, a Marszałek konstatuje, że za poprawką głosowało 42, zaś przeciw 43 osób.

Następnie uchwała Izba §. 27. zgodnie z wnioskiem Komisji.

Sprawozdawca czyta :

§. 28.

Do budowy albo rekonstrukcyi drogi powiatowej lub gminnej, mającej doniosłe

znaczenie pod względem komunikacji, udzielony być może zasiłek z funduszu krajowego z zastrzeżeniem dopełnienia warunków, przez Wydział krajowy przepisanych.

Jeżeli droga, zbudowana lub uregulowana przy pomocy zasiłku z funduszu krajowego, nie jest utrzymywaną w należyłym stanie, zaradzi temu Wydział krajowy i w razie potrzeby zastosuje środki przewidziane w §§. 14. i 35.

Wyjątkowo udzielony być może zasiłek z funduszu krajowego także na rzecz utrzymania dróg powiatowych lub gminnych, zbudowanych przy pomocy funduszu krajowego, a ważnych dla zakładów przez kraj utrzymywanych, dla zdrojowisk krajowych lub stacy klimatycznych.

Jeżeli powiatowe dodatki do podatków bezpośrednich, uchwalone przez Radę powiatową na cele drogowe w powiecie łącznie z 10% stałym dodatkiem przenoszą 20% tychże podatków, a mimo tego niezbędne potrzeby dróg powiatowych i gminnych własnymi zasobami powiatu i konkurencją stron interesowanych pokryte być nie mogą, natenczas przyznana być może po zbadaniu stanu rzeczy stosowna pomoc z funduszu krajowego dla zasilenia powiatowych funduszy drogowych (§. 24 i §. 36 ust. 2).

Izba uchwała bez rozprawy §. 28. zgodnie z wnioskiem Komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 29.

Jeżeli droga krajowa, powiatowa lub gminna publiczna przechodzi przez miejską lub wiejską osadę i jedynie z powodu szczególnych potrzeb tych osad wymaga większych kosztów na budowanie ścieków, kanałów, bruków i t. p., całą stąd wynikającą nadwyżkę kosztów budowy i utrzymania ponosi miejscowa osada analogicznie do postanowień ustawy gminnej względnie ustawy o obszarach dworskich co do zakłada-

nia i utrzymywania ulic, placów i t. p. tudzież pokrycia kosztów odnosnych.

Wyjątek od powyższego pravidła zrobić może Wydział krajowy co do dróg krajowych, przyjmując część onych kosztów na fundusz krajowy w przypadku uwzględnienia godnym, a Wydział powiatowy co do dróg powiatowych i gminnych publicznych, przyjmując ją w takim razie na fundusz powiatowy względnie powiatowy fundusz dróg gminnych.

Izba uchwała bez rozprawy §. 29. zgodnie z wnioskiem Komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 30.

Jeżeli przedsiębiorstwo wyłącznie fabryczne lub użytkowanie kopalń lub kamieniołomów albo też eksploatacja lasów nieomyconą drogą powiatową lub gminną (§§. 4. i 5.) niezwykłym sposobem zużywa, zobowiązany będzie odnosny przedsiębiorca względnie posiadacz przedmiotu przewożonego do osobnych dodatków tej drogi.

O wysokości powyższych datków i sposobie ich uiszczenia orzeka Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem. Można atoli oznaczyć je także ugodą między Wydziałem powiatowym a stroną, ale tylko w czasie, zanim powyższe orzeczenie wydanem zostanie.

Wysokość tych datków ma być zastosowaną do tej miary, w jakiej zużycie drogi przez przedsiębiorstwo względnie posiadacza przedmiotu przewożonego powiększa koszt jej utrzymania, przyczem obok innych sposobów obliczania przypadającego datku przyjąć można także za podstawę do obliczenia tegoż przybliżoną ilość fur drogę zużywających, z uwzględnieniem przypuszczalnego dochodu, jakiby mógł być uzyskany w razie zaprowadzenia na niej opłat mytnicznych w stosunku do jej długości.

Powyższy datek ma być opłacany także za zużycie drogi (§§. 2., 3., 4. i 5.) omyconej, jeżeli fury nie przejeżdżają przez ro-

gatkę, postawioną dla poboru myta drogowego.

Znajdujące się na drodze myto mostowe lub przewozowe nie uwalnia od datku z powodu niezwykłego zużycia drogi samej.

P. Koziebrodzki wnosi odroczenie posiedzenia.

Marszałek oświadcza, że zamierza dokończyć rozdział t. j. do §. 32. włącznie.

Przemawia p. Paszkowski i wnosi, aby ustęp pierwszy §. 30. zamiast brzmienia proponowanego przez Komisję, opiewał:

Jeżeli przedsiębiorstwo wyłącznie fabryczne, lub użytkowanie kopalni i kamieniołomów albo eksploatacja lasów *albo wreszcie dostawa materiałów budowlanych* nieomyconą drogą powiatową lub gminną (§§. 4. i 5.) niezwykłym sposobem zużywa, obowiązany będzie odnośny przedsiębiorca względnie dostawca do osobnych datków na utrzymanie tej drogi.

Izba popiera tę poprawkę.

Przemawia p. Władysław Czaykowski sen. i wnosi aby alinę trzecią §. 30. zupełnie opuścić.

Izba popiera tę poprawkę.

Przemawia p. Piniński.

Na wniosek sekretarza p. Urbańskiego Izba uchwała zamknięcie rozprawy.

Przemawia p. Paszkowski i wnosi, ażeby przynajmniej w ustępie pierwszym §. 30 po słowach „eksploatacja lasów“ dodać „albo wreszcie dostawa materiałów budowlanych“.

Izba popiera tę poprawkę.

Przemawia p. sprawozdawca, zgadzając się tylko na ostatnią poprawkę p. Paszkowskiego.

P. Paszkowski zgadza się z p. sprawozdawcą.

P. Czaykowski (sen.) odstępuje od swej poprawki.

Izba uchwała §. 30. zgodnie z wnioskiem komisji i z poprawką p. Paszkowskiego, na którą p. sprawozdawca się zgodził, ażeby po słowach „*eksploatacja lasów*“ dodać „albo wreszcie dostawa materiałów budowlanych“.

Sprawozdawca czyta:

§. 31.

Jeżeli komunikacja przez wypadki elementarne jak n. p. zasy py śniegowe, powodzie i t. p. została zagrożoną lub całkowicie przerwana, natenczas obowiązani są do robót nie cierpiących zwłoki za wynagrodzeniem mieszkańcy osady (gminy i obszaru dworskiego) najbliższej miejsca, w którym robota ma być wykonana.

Rada powiatowa oznaczy okręg osad, które i kolejny porządek, w jakim osady te mają być powoływane do wykonywania takich robót.

Stosunek, w jakim mają być dostarczeni robotnicy z gminy i obszaru dworskiego, stanowiących jedną miejscowość, oznaczy wykonawczy regulamin drogowy (§. 44).

Wynagrodzenie za robotę oznaczy Wydział krajowy co do dróg krajowych, a Wydział powiatowy co do dróg powiatowych i gminnych I. klasy.

Izba uchwała bez rozprawy §. 31. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 32.

Dochód z myta i przewozów służy do utrzymania tych dróg, na których się te myta i przewozy znajdują.

Strona prywatna, pobierająca myto na podstawie koncesji mytniczej, obowiązana jest aż do wygaśnięcia nadanego jej prawa

utrzymywać przedmiot omycony własnym kosztem i w należytem stanie.

Jeżeli gmina pobiera myto kopytkowe na potrzeby dróg, ulic i placów, dochód z tego źródła nie może być obrócony na żaden cel inny.

Izba uchwała bez rozprawy §. 32. zgodnie z wnioskiem Komisji.

Marszałek z powodu spóźnionej pory zamyka posiedzenie, naznaczając następne na dzień 12. lutego 1897, godzina 10 rano i odczytuje porządek dzienny następnego posiedzenia.

Koniec posiedzenia o godz. 10 min. 25. w nocy.

Marszałek krajowy :

Stanisław Badeni w. r.

Sekretarze :

Stanisław Niezabitowski w. r.

Mieczysław Urbański w. r.